

Hal ngə bigə nayeɫ dunia

Département de littérature de l'EET

B.P. 51

Moundou

Tchad

2007

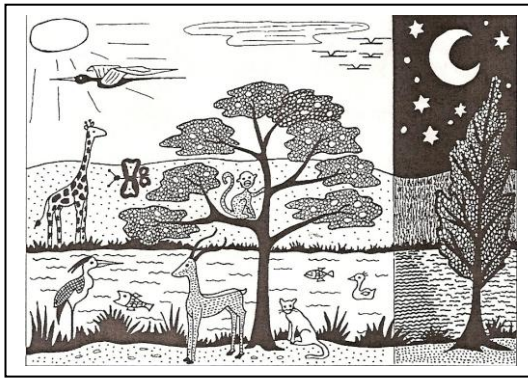
Langue : Boudouma, Lac Tchad

Titre : Comment le péché est entré dans le monde

Adapté du livre de Genèse, chapitres 2 & 3

Illustrations avec autorisation de Barbara Jost

Première édition : 25 exemplaires

Daba -də, Kəmani nakahay lu yu hameay. Nahəlay aji yu nampal yu xilogu. Nahəlay barmelia yu kuluay yu dî ngə akul a lay ngaco. Kəmani muh ngə nahəlay wanay yu bədə yu kadoay yu kargə ngə akul dunia ngaco.

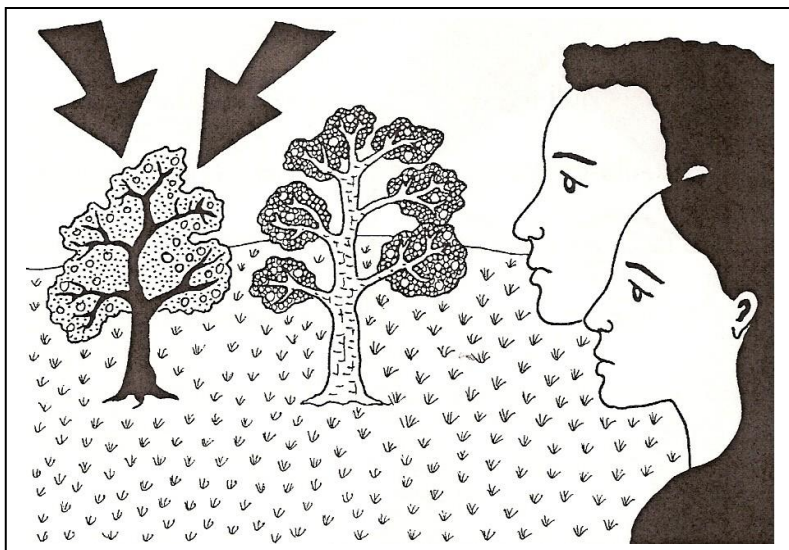

Wute, Kəmani nahəlay hugway yu ngərəm. Ga hugway go, natənə al də Adam. Ngərəm – go Adam natə de al də Hawa. Daba –də, Hawa yu Adam yukul də fəkəay, gərə nungua gəadan ja. Saha yuu –də, dî abi akul a dunia ja də ngəndə ga yuu ro. Kərigə go akul ja, kərmə go akul ja, kəna go akul ja, kajuwa ngə yen akul ja. Dində, dunia ai njarna. Ga migəw yu kərgəay yəhəm welə wanay yu welə bədə muh.

Aidə ga wute, Kəmani nahəlay cuwi hə jənene co a ngun də “njarna” yuu ngə yəcenə ga Aiden. Ga natâl wanay ngə gəamunə ngwə, ngəla a yəl go həmnî ro go ngəla. Wanay alli ngaco nahəyu a lay. Ga Kəmani natâl hugway ngun də jənene hə Aiden.

Wute, bohù də jənene yuu, wanay kixi ci akul a lay : kəte həan go wanay hə yelnî njarna, ataw go wanay hə fiyanənî fargə də dî ngəla yu dî âbi.

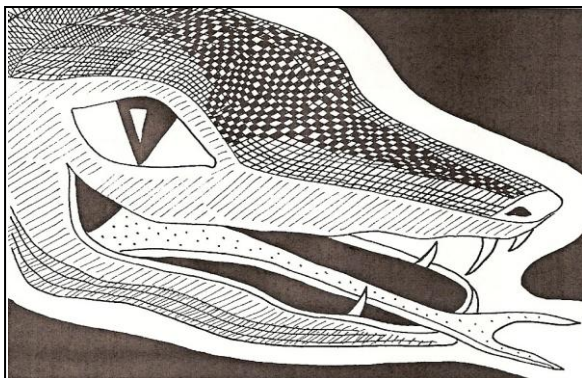

Kəmani naunə Hawa yu Adam isən ga acedan ga :
« Bala wanay hə fiyanənî fargə də dî ngəla yu âbi ngwə,
wanay ngəde ngə akul a jənene ngaco gəga gəhəmnaw.
Gərə welə wanay hə fiyanənî fargə də dî ngəla yu âbi –
gəhəmnaw ja. Məni ngwə, wanay yuu, aji ngə
gəhəmnaw ngwə, gəmatənaw təgab. »

Gəre yəm ci -də, Iblisi nau gə Hawa də karama hə hallə ga acedə ga : « Ngun də wanay ngə akul a ngun də jənene yuu, kəte gudo Hâw ace gəga gəhəmnaw ja ro, nacegə də kâni à ? »

Ga ngərəm dəce : « Nakəgə wanay kəte ngə akul a bohù də cuwi hə jənene ngə Kəmani. Ace yahəm ngwə, yəmatə ga yəhəm ja ngwə, welə wanay ngəde hə jənene ngaco, yəga yəhəm. »

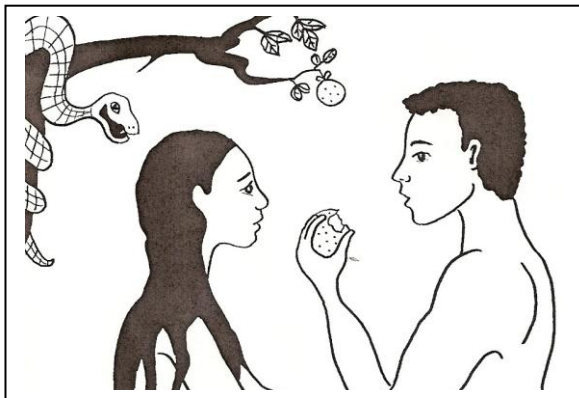

Ga hallə acegə
ngərəm – ga :
« Gəmatənaw ja
də ngənde. Gərə
Hâw ahən də
saha ngə
gahəmnaw

ngwə, yəl agûay nəcəyuxi ngwə, gəjinaw ai Hâw dægə
gəkəynaw dî ngəla yu âbi, ga yuu ro ngə nawagə agûay
həmnî həan. »

Wute ngərəm – dəce kâgu wanay – həmnî ro ngəla.
Ga dafəju welə an dahəm.

Hugway adə akul a kəla həadə ga daunə, dân co, nahəm.

Aidə ga ngu –
–də yəl adan
nacəyuxi ga
nâsku adan
nəji bala aro.
Ga dədan yu
Kəmani go
yafaji.

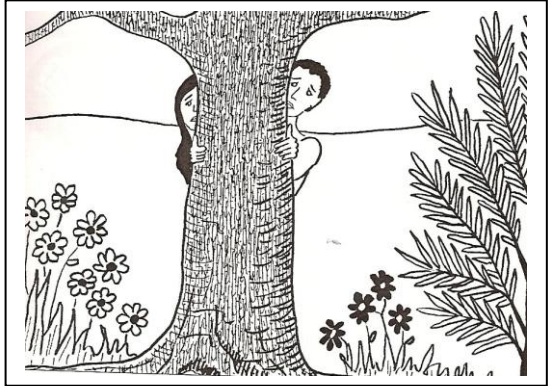

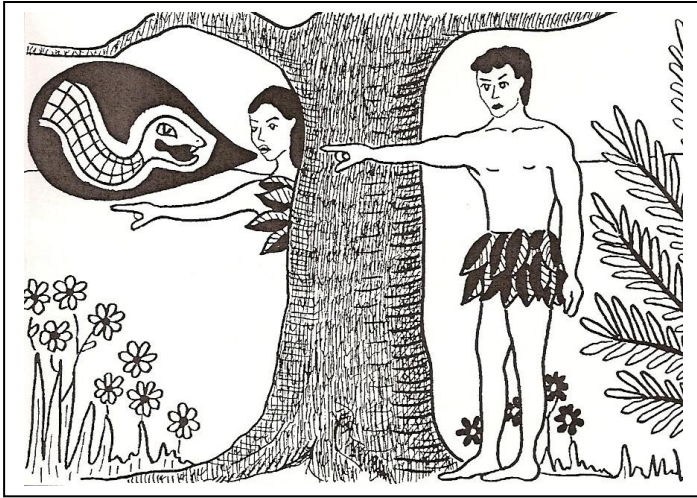
Yakəy də dədan fəkəy ga yəgəy kâlu hə wanay ga
yaxə a gə mādəgay –də yahəlagərixî.

Ga wute Adam
yu ngərəm anə
yatəmaxi a cobay
də baha Kəmani.
Gərə Kəmani nafegə
Adam ga acenə ga :
« Gukul a xî? »

Adam ace :

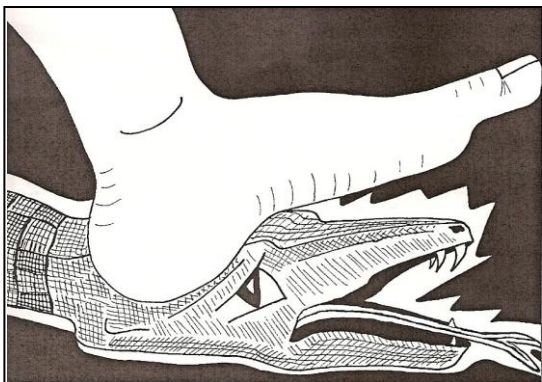
« Wahəngə kogə dəagû a ngun də jənene –də, wukul də
fəkə ga wahəgujən ga watəmaxi. »

Kəmani acenə ga : « Wəni acegû ga na fəkə ? Gəhəm welə wanay ngə wuce ngə gəhəm ja ngəwà ? »

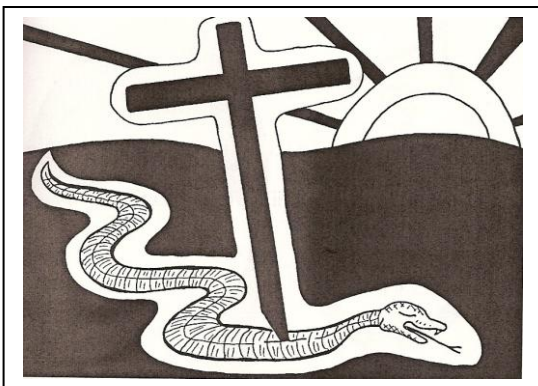
Adam ace : « Ngərəm ngə gauni ngə dauni welə wanay – ga wahəm » –də wute Kəmani acegə ngərəm – ga : « Gəre yuu, gaan məni ? » Ga ngərəm – dəce : « Hallə ngə naan ani cajadə ga wahəm. »

Wute, Kəmani
acegə hallə ga :
« Dî ngə gaan yuu,
wulaw bərga agû a
bohû də kərgəay
ngaco. Saha bico,
na gəhəm bərbər
muh a dunia.

Fargə də na yu ngərəm – wutâl dəbun ngwə, dūr adə go
nəbərji ku dəagû. »

(Kadugur ngə
Kəmani natâgə
Iblisi yuu, dân muh
mənna hə həre a
ngun də kakadə
ngə Kəmani ngə
nəkəmu amû də
wagali ngwə, dân
ahəganu Lûgu alunîma ngə nəwuyxi a gə ngərəm dəgə
awiyâdə Iblisi.)

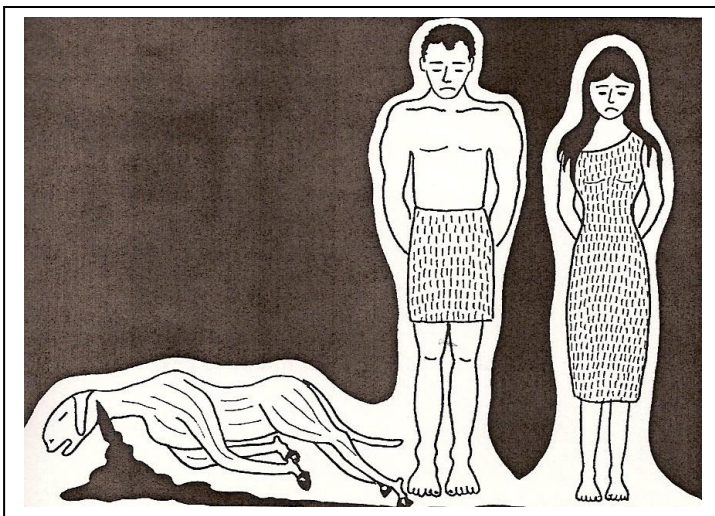
Aidə ga
ngərəm – go,
Kəmani acedə
ga : « Wəan də
ngənəbu agəm
təbay. Gəwuy
ngwə, gəhəmay
awal həan, gərə
gəga gəanində
hugway agəm ja. Dān go nətəgəm. »

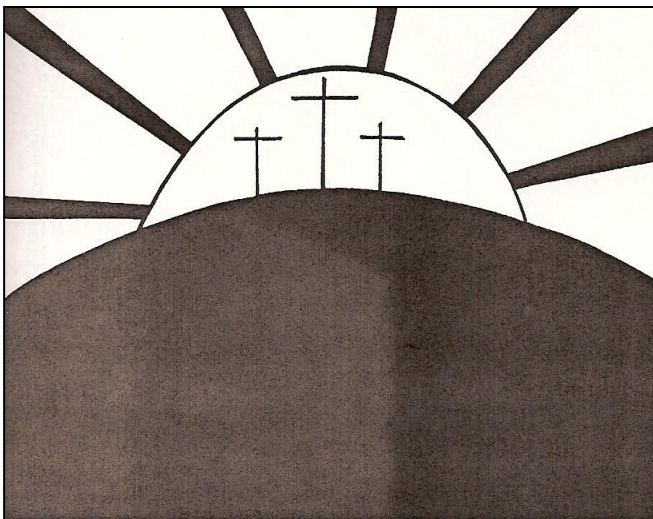
Ga Kəmani acegə
Adam go ga : « Hərə
gahəmay mənna ngə
ngərəm agû ga
gahəm welə wanay
ngə wawagə agû
həmnî ro, lu nəji bala

bərga. Saha bico kəmbu ngə gəhəm, səy gəta a jəmgə
agû muh a dunia. Yuu go, kədîe ngwə, gəkwoxi ngun də
lu. Wahəlaygû də bərbər, ga gəkwoxi də bərbər dəy. »

Kuren, Kəmani nahəlay kajimu hə cûrugu hə kargə
ga nahəlagəridan. Kâlu hə wanay ngə Hawa yu Adam
yahanə mādəgay naga nahəlagəridan ja, ga yuu ro.
Kəmani nahəla kargə kalim fu dəgə ahəlagəridan.

Aidə ga wute, bigə yu kəmmo co nau dunia hərbubu
hə Adam.

(Hal hæ hælagerinî angærtə ngə migəw də kərmə hæ kargə yuu, dân fikər ngə Kəmani acal, kamən ngə akahay dunia –də co. Wanə ngə Kəmani ahən də migəw yəanində kərmay anə ngwə, dədan muh ngə yəce yaji Kəmani nəy ku dəadan. Anindənî tâgənî Kəmani daraja yuu, Kəmani nəcenə ga “bigə”. Ga hərə bigə amû ro, məmatənaw. Gərə migəw ngə Kəmani nahəlay – nduco aligəan. Ga yuu ro ngə ace ahəganu lûgu kəte bala bigə ngə namatə ngwə, nəalumû a azabu amû.)

Aidə ga wute, Kəmani naguwa Hawa yu Adam a ngun də
jənene hə Aiden.

Ga natâl mælâygaay ngə yəcedan ga cerubin a di
də cuwi, ga yəan a lay gagartə kaxəgar cinjile dugo
yəhəlagə wanay hə yelnî njarna.

Hərə Adam naan dî bigəa ro muh ngə halla –, migəw ngaco məmatənaw. Gərə yuu gudo, a niyari hə Kəmani, kâgu co tamma akul.

Niyari yuu, yajûgu a ngun dɛ Tawre
ngɛ Ndâbi Musa natay,
gɛrɛ hɛndu –, yatay dɛ hɛgwi.
Niyari ngɛdɛ ngɛ yaan dɛ hɛgwi
co akul : niyari hɛ Ndâbi Nuh.
Gɛcɛlbû gɛamu niyari ngaco ngwɛ,
cɛlbû kitabu Abɛnomi a Borno
wɛlla kitabu Xuwami a Forlami.